

בס"ד. אלול ה'תשפ"ד

לכב' אנ"ש שי' דק"ק שע"י האיחוד האירופאי בבריסל
 virtualcommunity@sichos.online-1

תזכורת לראש השנה ועשרת ימי תשובה דשנת ה'תשפ"ה

בברכת כתיבה וחתימה טובה - לשנה טובה ומתוקה, ושנזכה להיות בראש השנה בבית המקדש השלישי ולשמוע את ה"שופר גדול!"

לוי יצחק גרליק

Rabbigarelik@sichos.online

נא לתלות על המקרר וכיו"ב.

אסור לפרסם באתרים (או לשלוח בקבוצות ווצאפ וכו') בלי רשות העורך.

הנסיון הראה, שכדאי שהבעה"ב והבעה"ב' סטע יקראו ביחד (והילדים), כל יום השייך לו, בכדי להתכונן ליום המחרת כדבעי ולמנוע היפך שמחת החג וכו' ואדרבא לגרום לשמחת החג. גם חשוב לציין שב"ה לאחרונה יוצאים לאור כל מיני מדריכים וכו' מרבני חב"ד וכו' בכ"מ, (הובאו באתר שלנו), ולכן כל הבא לקמן הוא רק באופן של"תזכורת", ולא נכנסנו כלל לפרטי דינים וכו'. כל הפרטים יש לעיין שם ובמקור הדברים (השו"ע, ספר המנהגים, אוצר מנהגי חב"ד וכו').

לקנות ולסדר בימים שלפני ראש השנה

1. מחזורים: עבור כל בני המשפחה.
2. שופר: עבור הבית, הבית חב"ד, מבצעים וכו'.
3. שמיעת תקיעת שופר: לסדר ולארגן מבעוד מועד איפה כל בני המשפחה ישמעו תקיעת שופר (בפרט אם מישוהו אינו יכול/ה ללכת לבית הכנסת - מאיזו סיבה שתהי' - וכיו"ב).
4. בגד חדש עבור התוקע: התוקע יסדר לקנות בגד חדש עבור ברכת "שהחיינו" של התקיעות ביום שני דר"ה¹.
5. יין: עבור ראש השנה, ותשעת ימי חג דסוכות.
6. דבש עבור כל החודש תשרי.
7. תפוחים מתוקים ללילה הראשון של החג.
8. רמונים ללילה הראשון של החג.
9. ראש איל או כבש או דג ללילה הראשון של החג.
10. דגים ובשר² עבור החג.
11. גזר מעהרן – ללילה הראשון של החג.
12. פרי חדש עבור ברכת שהחיינו בלילה השני של החג.
13. חלות עגולות: יש נוהגים לעשות חלות עגולות לראש השנה³.
14. "נר ארוך" הדולק לכה"פ 48 שעה עבור אלה שאין להם גז דולק במשך החג. ולמי שישנו גז דולק וגם משרתת בבית, גם כדאי שידליקו נר זה, כי הרבה פעמים קורה שהמשרתת מכבה את הגז... הנרות צריך עבור כמה פעמים: ר"ה (ב' ימים ועש"ק), שבת שובה ליכט (ראה להלן מס' 15), יום כיפור (ראה להלן מס' 16), וימים הראשונים ואחרונים של סוכות. ולהעיר שהן בראש השנה והן בסוכות ישנו יום השבת הצמוד להם והנר צריך להספיק עד כניסת השבת (שיוכלו להדליק ממנו נרות שבת קודש).
15. 1-3 יארצייט ליכט לשבת שובה: עבור אלה שמדליקים "א תשובה ליכט" לשבת שובה⁴ [ולמנהג חב"ד מדליקים ג' נרות לשבת שובה⁵].
16. נרות ליום כיפור: א. "לעבעדיקע ליכט" ליום כיפור⁶, [ב. ואם צריכים – גם "נר נשמה"⁷ עבור הורים שנפטרו ר"ל⁸] וג. "נר ששבת" עבור ההבדלה במוצאי יום כיפור⁹.
17. נרונים: לאלה שמשתמשים ב"נרונים" (עבוד הדלקת הנרות - שמוכרה לנקות אותם לפני השימוש, וישנם כמה שאלות בזה בנוגע ליו"ט, ולכן) להכין מספיק נרונים עבור ג' הדלקות, ב' ימי החג וליל ש"ק. ומובן ופשוט שיכולים להשתמש עם Tea Lights.

¹ שו"ע אדה"ז ס"ר ס"ז.

² שו"ע אדה"ז סתקפ"ג ס"ב. ד.

³ אוצר מנהגי חב"ד ע' עה.

⁴ ספר המנהגים ע' 58.

⁵ ראה התועדויות תשמ"ב ח"א ע' 67. ובסרט הקלטה שומעים בפירוש שהרבי אומר "אין שבת שובה דריי תשובה ליכט". ובספר המאמרים תש"ט ע' לו: איינע פון די מנהגים... אז מען מאכט דריי ליכט במשך עש"ת. ואכ"מ.

⁶ ספר המנהגים ע' 58.

⁷ ספר המנהגים ע' 58.

⁸ שו"ע אדה"ז סר"י ס"ה.

⁹ שו"ע אדה"ז סתרכ"ד סעיפים ד-ח.

18. **Carbon Monoxide Detector** מי שיש להם גז דולק, לוודא שהאורור בבית הוא כדבעי ושיש להם carbon monoxide detector מותקן ותקין וכו'.
19. **קיטל**: לוודא שיש לאבא **קיטל** ליום כיפור.
20. **ד' מינים**: לוודא שהאבא סידר את קניית הד' מינים לסוכות¹⁰.
21. **סיפוק צרכיהם של עניים**: לתת צדקה בהרחבה עבור צרכי החג (ע"ד מעות חייטים דפסח)¹¹.
22. **"קרן השנה"**: לפעמים הרבי עורר אודות קרן השנה עוד לפני ר"ה¹². בשנת ה'תשפ"ה ישנם **שנ"ה (355)** ימים.
23. **התענית של יום כיפור – מעוברות ומניקות (וחולים ל"ע)** שקשה להן התענית ביום הכיפורים, או מי שלוקח/ת תרופות ומוכרח לקחת אותם כל יום כמה פעמים וכו' – ורוצים לשאול שאלה לרב, נא ונא להתקשר בעוד מועד **ולא לחכות לרגע האחרון!!** [ובפרט שלפעמים הרב יבקש שיבררו כמה פרטים אצל הרופא וכו']. באתר שלנו ישנם כו"כ הוראות ועצות עבור חולים ל"ע או מעוברות ומניקות וכו'.

* * *

שבת פרשת נצבים וילך, כה אלול - שבת סליחות¹³, יום ראשון למעשה בראשית

- א. **פרשת בראשית**: כ"ק אדמו"ר הרי"צ סיפר שחסידים הראשונים היו לומדים בכ"ה אלול פרשת בראשית עד "יום אחד"; כ"ו אלול – "יום שני" וכו'¹⁴.
- ב. **קדיש**: הרבי אומר קדיש¹⁵.
- ג. **תהילים**: אומרים כל התהילים בהשכמה כמו בכל שבת מברכים¹⁶.
- ד. **אין מברכים החודש לפני מוסף**. והביאור: כותב הרבי בהיום יום (כה אלול): **אדמו"ר הוקן** סיפר: בהיותי **במעורטש** שמעתי ממורי ורבי הרב **המגיד ממוריטש** בשם מורו ורבו **הבעל שם טוב** נשמתו עדן: החדש השביעי שהוא החודש הראשון לחדשי השנה, **הקדוש ברוך הוא** בעצמו מברכו בשבת מברכים שהוא האחרון **דחודש אלול**, ובכח זה **ישראל** מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה, כתיב **"אתם נצבים היום"**, דהיום קאי על **ראש השנה** שהוא יום הדין, וכמו שכתוב **"ויהי היום"** ג' ותרנגם **"והוא יום דינא רבא"**, ואתם נצבים קיימים ועומדים, והיינו שזוכים בדין, ובשבת שלפני ראש השנה שהוא שבת האחרון דחדש אלול קוראין אז פרשת אתם נצבים, דהו ברכתו של הקב"ה, בשבת מברכים חדש השביעי שהוא המשועב והמשביע ברוב טוב לכל ישראל על כל השנה.
- ה. **אב הרחמים**: לפני מוסף אומרים אב הרחמים¹⁷.

תפלת המנחה

- א. **צדקתך**: במנחה אומרים צדקתך.
- ב. **פרקי אבות** – פרקים ה-ו ואומרים המשניות כל ישראל ורבי חנניא בן עקשיא לפני ואחרי כל פרק¹⁸.

מוצאי שבת סליחות

- א. **אתה חוננתנו**: בתפלת ערבית של מוצאי שבת קודש אומרים אתה חוננתנו.
- ב. **ויהי נועם ואתה קדוש**: אין אומרים ויהי נועם ו-ואתה קדוש¹⁹.
- ג. **הבדלה**: כרגיל.
- ד. **התועדות הקדמה לסליחות**: מתוועדים לפני ההליכה לסליחות²⁰.
- ה. **סליחות**: אומרים סליחות אחר ובסמוך לחצות הלילה²¹ (ב-770 המנהג הוא שאומרים סליחות בשעה 1:00 אחר הצות) וממשיכים במשך השבוע בכל יום בבוקר לפני תפלת שחרית עד ערב ראש השנה.

כ"ט אלול: יום הולדת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק. בשנים תשל"ב-תשמ"ז הרבי התוועד בליל כ"ט אלול באמירת מאמר דא"ח ושיחות.

יום רביעי - ערב ראש השנה – יום ההולדת של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק

* כשהאבא הולך לביהכ"נ בבוקר, יש לקחת בחשבון ש:

- א. **הסליחות** שאומרים לפני התפילה אורכות יותר משאר הימים (לערך שעה).
- ב. **התרת נדרים** שאומרים אחר התפילה, נמשך עוד לכל הפחות חצי שעה.

1. תפלת שחרית

- * **תחנון**: אחרי סליחות - בתפילת שחרית (ומנחה): 1. אין אומרים תחנון²². 2. אין תוקעים בשופר²³.
- * **התרת נדרים**: בסוף תפלת שחרית - התרת נדרים (וכך נהג הרבי – בעודו מעוטר בטלית ותפילין) ובעשרה.

¹⁰ מטה אפרים סתר"ג ס"ה.

¹¹ לקו"ש חי"ד ע' 369 ואילך. ועוד.

¹² לדוגמא: התוועדות תשמ"ב ע' 13. ועוד.

¹³ לקו"ש חכ"ד ע' 647 ועוד.

¹⁴ לקו"ש חט"ז ע' 488.

¹⁵ עדיין לא נתברר עבור מי.

¹⁶ ספר המנהגים ע' 55.

¹⁷ לוח כולל חב"ד משיחת ש"פ נצו"י תש"נ.

¹⁸ התוועדות תשמ"ז ח"ד ע' 400.

¹⁹ שו"ע אדה"ז סרצ"ה ס"ג.

²⁰ ראה הטעם בהתוועדות תשמ"ב ח"ד ע' 2253 ועוד.

²¹ ספר המנהגים ע' 54.

²² סידור אדה"ז.

²³ רמ"א בסתקפ"א ס"ג.

* שופר: היום אין תוקעין בשופר.

2. פ"נ והשתתחות באוהל

* כל אחד מוסר פ"נ בעבורו ועבור בני ביתו ליד הרבי המברך את כאו"א בכתיבה וחתימה טובה²⁴. [אלה הנמצאים בקירוב מקום נוהגים להשתטח באוהל²⁵] וכן חותמים על הפ"נ הכללי²⁶. והמנהג הוא לצרף גם דמי פ"נ.

3. צדקה לצרכי החג

* להוסיף בנתינת הצדקה עבור אלה הצריכים לצרכי החג (כמו "מעות חייטים" לחג הפסח)²⁷.

4. קניות והכנת המאכלים

* לוודא שקנו והכינו את כל הדברים הכתובים לעיל, בעמוד הראשון, לקנות ולהכין בימים שלפני ראש השנה.
 * יש הנוהגים לעשות **חלות עגולות**²⁸ לראש השנה.
 * אין מבשלים את הדגים בחומץ²⁹ [ויש אומרים שגם לא אוכלים דברים חמוצים (כמו לימון וכיו"ב) או מרירים³⁰ אבל מותר לשים פלפלין ובצלים וכו' לתוך התבשילים ליתן בהם טעם (באופן שלא מורגש הטעם החמוץ)³¹].
 * אין אוכלים אגוזים ולוזים (בר"ה)³².

לזכור לעשות עירוב תבשילין!!!!

דהיינו:

א. לוקחים פת/חלה כביצה³³ (עדיף שיכולים לבצוע עלי' בתור לחם משנה בשבת) ודבר מבושל חשוב כמו חתיכת דג או בשר מבושל³⁴ (ואם אין לו, יכול לקחת ביצה מבושלת³⁵) שיש בו כזית³⁶,
 ב. נותנים לאחד שאחרי בר מצוה, (לכתחילה עדיף שלא מבני הבית³⁷), שיזכה בהעירוב, ואומר את הנוסח הכתוב בסידור (אני מזכה וכו'), ומי שזוכה נוטל בידו ומגביה טפח, והמזכה נוטלו חזרה (ומחזיק בידו העירוב) ואומר הברכה והנוסח "בדין וכו"³⁸.
 ג. אם אין מישהו שיכולים לזכות על ידו, ובפרט אלה שנמצאים לבד בבתיהם (או אשה העושה העירוב (כי בעלה לא נמצאת)) וכו"ב, אין צורך לזכות, (ולא אומרים "אני מזכה וכו'") ורק אומרים הברכה והנוסח הכתוב בסידור "בדין וכו'".
 ד. צריך להבין פירוש המילות, ולכן מי שלא מבין ארמית, צריך לומר את זה בלשון שהוא מבין³⁹.
 ה. את העירוב מצניעים עד יום השבת שאז אוכלים אותו (ראה להלן בסעודות שבת איך נוהגים).
 ו. חשוב לזכור: העירוב תבשילין הוא לא רק עבור הבישול מיו"ט לשבת אלא גם עבור הדלקת נרות שבת קודש ביו"ט לפני כניסת השבת. ולכן, אלה שלא אוכלים בביתם ולא מבשלים מיום טוב לשבת, ידליקו איפה שאוכלים. אבל אם רוצים להדליק נרות שבת בביתם, מנר הדולק, יעשו עירוב תבשילין עבור הדלקת הנרות של שבת ושלכה"פ ישימו (על הפלאטה וכיו"ב) מים חמים לבשל בעש"ק עבור הש"ק. ואם אינם מבשלים כלום, ישאלו לרב מורה הוראה בנוגע להברכה⁴⁰.
 ז. בכל מקרה של שאלה – נא לפנות לרב.

5. הידור

* כ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע נהג לקבל על עצמו הידור נוסף לפני כל ראש השנה⁴¹ [מי שנוהג כך, יקבל על עצמו הידור "בלי נדר"].

6. תקיעת שופר

* לסדר איפה ומתי האשה והילדים ישמעו תקיעת שופר בשני ימי החג.

7. שעון שבת

* לוודא שהשעון-שבת מותאם לב' ימי החג ויום השבת קודש.

²⁴ ספר המנהגים ע' 55.

²⁵ ספר המנהגים ע' 55.

²⁶ ספר המנהגים ע' 55.

²⁷ לקו"ש ח"ד ע' 369 ואילך. ועוד.

²⁸ אוצר מנהגי חב"ד ע' עה.

²⁹ שו"ע אדה"ז סתקפ"ג ס"ב.

³⁰ קיצור שו"ע סק"ט ס"ט. ובנוגע לדברים חריפים - ראה יגדיל תורה (צמח צדק) ע' 2403 בארוכה. הרב מ"ש אשכנזי ע"ה מכפ"ח מתיר.

³¹ ראה הנסמן בנטעי גבריאל ר"ה סכ"ח ס"א וי"ב. ובפ"ת סתקפ"ג ס"ה מביא שאם מערבבים הדברים האלה לתוך מאכל, והמאכל לא נהפך למר אלא זה נותן טעם טוב, אין חשש כלל. עיי"ש.

³² שו"ע אדה"ז סתקפ"ג ס"ו.

³³ לוח כולל חב"ד.

³⁴ סידור.

³⁵ סתקפ"ז ס"א.

³⁶ סתקפ"ז ס"ג.

³⁷ אבל אם הוא לא מבני הבית אפילו אם הוא סמוך על שולחנו מותר. אבל אם אין לו מישהו, יכול לזכות ע"י בנו ובתו הגדולים או אשתו- שו"ע אדה"ז סתקפ"ז ס"ז.

³⁸ סידור.

³⁹ סתקפ"ז ס"ה.

⁴⁰ ראה בכף החיים סתקפ"ז סק"ג שיש להניח בלי ברכה (ראה בג"ג פפ"א ס"ה וש"נ). אבל יש המדייקים מדברי אדה"ז בשולחנו (סתקפ"ז ס"ז) שיש לברך גם אם עושים ע"ת רק עבור הדלקת הנרות.

⁴¹ ספר המנהגים ע' 56. לקו"ש ח"ב ע' 386.

8. אמירת תהילים

* משעה⁴² אחת קודם תפלת המנחה ובמשך השני ימים - לנצל כל זמן פנוי לאמירת תהילים כי בשני ימים אלו **צריכים להזהר מדיבור חול** עד קצה האחרון... ובכל רגע פנוי לומר תהילים.
* בראש השנה ועשרת ימי תשובה מותר לומר תהילים גם בלילה⁴³.

9. טבילה במקוה

* בערב יום טוב הולכים לטבול במקוה⁴⁴ בכדי להוסיף בטהרה וקדושה⁴⁵.

תפלת המנחה ערב ראש השנה

נוסח תפלת המנחה הוא כמו בכל יום חול.

* היות והיא התפלה האחרונה דשנה העברה עושים בה חשבון הנפש⁴⁶.

השנה הבאה שנת ה'תשפ"ה

- א. **הסימן של השנה הבאה עלינו לטובה הוא⁴⁷: ה"ש"א** – פירושו: ה (ראש השנה ביום ה'), ש (חשון וכסלו מלאים, שנה שלמה), א (ראש חודש ניסן ביום א'). **והיא שנת ג' לשמיטה.**
- ב. **מספר ימי': שנה 355.**
- ג. **סיום הרמב"ם בשנה זו:** ל' שבט אדר"ח אדר ה'תשפ"ה.

ערב הראשון של ראש השנה

לפני כניסת החג

- * **שיחה עם הרבנית:** "הנהגת רבותינו נשיאינו, שבערב ראש השנה, סמוך לראש השנה, היו נכנסים לשוחח זמן מה עם זוגתם הרבנית... הרי זה הוראה לכל אחד ואחד⁴⁸."
- * **לכוון הגז:** אם ישנו צורך - להכין ולכוון את הגז עבור הבישול של שלשת הימים של החג. אם משתמשים בכיריים שיש לו מצית חשמלי צריכים לנתקו מהחשמל לפני החג.
- * **להדליק ה"נר הארוך"** (למי שאין לו גז דולק) שיספיק עבור הלילה השני של החג (ויאמר) ועבור הדלקת הנרות של שבת קודש, ולהניחו במקום משומר.

הדלקת הנרות של ערב ראש השנה

1. [בנוגע לשבת שובה ליכט – ראה בהערה⁴⁹ ולהלן ב"הדלקת הנרות ערב שבת שובה"].
2. זמן הדלקת הנרות היא 18 (או 23) דקות לפני השקיעה כמו בכל ערב שבת קודש (ראה הזמנים בלוח המקומי. בעמוד האחרון של התזכורת ישנה רשימה של הזמנים של איזור נ"י.). [אם איחרה – יכולה להדליק אחרי זה **אבל רק מאש דולקת** ועדיף שתדליק סמוך לקידוש].
3. לפני הדלקת הנרות – נותנים צדקה יותר מהרגיל, דהיינו עבור ב' ימי החג ויום השבת קודש⁵⁰.
4. מברכים ב' ברכות: 1. של יום הזכרון⁵¹, ו-2. שהחינו.
5. (איש המדליק לא יברך שהחינו בהדלקה אלא בקידוש⁵² ולכן יש הנוהגים להדליק לפני הקידוש להסמך ברכת שהחינו של קידוש להדלקה).
6. **אלו שאוכלות אצל אחרים – לא לשכוח להדליק נרות יו"ט.** [לברר אצל הרב איפה עדיף, אם בביתם או במקום האכילה וכו'].

עישון

* "אלה שמעשנים – בראש השנה נמנעים מזה... וישפיעו גם על מכריהם"⁵³.

תפלת ערבית לילה הראשון של ראש השנה

- * אומרים (קצת) תהילים לפני תפלת ערבית⁵⁴.
- * הרבה פעמים, לפני תפילת ערבית (ולפעמים גם בשאר התפלות⁵⁵) הרבי הורה לנגן הניגון "אבינו מלכנו"⁵⁶.
- * מתחילים מ"שיר המעלות".
- * תפלת העמידה היא בנוסח של ר"ה כנדפס במחזורים.

⁴² ספר המנהגים ע' 56.

⁴³ ספר המנהגים ע' 20.

⁴⁴ לוח כולל חב"ד. וראה רמ"א סתקפ"א ס"ד.

⁴⁵ מטה אפרים סתקפ"א סנ"ג.

⁴⁶ מטה אפרים סתקפ"א סנ"ז.

⁴⁷ ראה התוועדויות תשנ"ב ע' 10 וע' 31 בנוגע לסימן של השנה.

⁴⁸ התוועדויות תשמ"ה ח"א ע' 39. הביאור בזה – ראה רשימת היומן ע' ערב ובהנסמן שם.

⁴⁹ יש הנוהגים להדליקם עכשיו (ואז צריך נרות) שדולק(ים) 72 שעה) ויש המדליקים אותם(ם) ביום ב' דר"ה לפני כניסת השבת (אבל רק אם הניחו עירוב תבשילין).

⁵⁰ לקו"ש חכ"ח ע' 315.

⁵¹ ספר המנהגים ע' 56. 60. וראה השקו"ט בזה – באוצר מנהגי חב"ד ע' נו.

⁵² לוח כולל חב"ד. וראה ספר המנהגים ע' 60.

⁵³ ספר המנהגים ע' 56. אוצר מנהגי חב"ד ע' נג.

⁵⁴ ספר המנהגים ע' 56.

⁵⁵ אוצר מנהגי חב"ד ע' נה.

⁵⁶ הרבי הסביר את זה בהתוועדות ר"ה תשד"מ (התוועדויות ע' 26) שזה בכדי לזכור זכות אבות. וטעם זה שייך לכל התפילות, גם לתפילת ערבית שאין אומרים בה אבינו מלכנו.

- * בתפלת העמידה מוסיפים: 1. זכרנו לחיים, 2. מי כמוך, 3. המלך הקדוש, 4. וכתוב, 5. ובספר חיים, 6. עושה השלום. [שכח⁵⁷ זכרנו, מי כמוך, וכתוב, ובספר – אם נזכר בתוך אותה הברכה לפני שסיימה, ואמר במקום שנזכר, אבל לאחר שאמר "ה" שבחתימה - אינו חוזר. 1. אמר: "...וקדושים בכל יום יהללוך סלה, ברוך אתה ה' המלך הקדוש" ושכח לומר "לדור ודור וכו'", אינו חוזר אלא ממשיך "אתה בחרתנו". 2. אמר (או מסופק אם אמר): "הא-ל הקדוש", ונזכר תוך כדי דיבור, ואמר מיד "המלך הקדוש" וממשיך בתפילתו. 3. אמר (או מסופק אם אמר): "הא-ל הקדוש", ונזכר אחר תוך כדי דיבור, או כבר התחיל "אתה בחרתנו", חוזר לראש התפלה. 4. אמר: רק "הא-ל" ועדיין לא אמר "הקדוש" אפילו עבר תוך כדי דיבור יכול לומר "המלך הקדוש" ואין צריך לחזור. 5. אם מסופק אם אמר "המלך הקדוש" אבל אמר את כל הנוסח מ"לדור ודור כו' ובכך תן פחדך כו'", אין צריך לחזור⁵⁸].
- * **לדוד מזמור וגו'**⁵⁹ – כ"ק אדמו"ר הרשב"ב אמר: "הכלי להשפעות גשמיות על כל השנה, הוא הכוונה בליל ראש השנה באמירת לדוד מזמור, ושמחה יתירה על התורה בשמחת תורה"⁶⁰.
- * קדיש תקבל ובסיומו [ובסיום כל הקדישים] – עושה השלום, עלינו, (לאבלים או בעלי יארצייט – קדיש יתום, משניות וקדיש דרבנן).
 * אחרי תפילת ערבית אומר כל א' לחבירו: **לשנה טובה ותחתם** (בלשון יחיד דווקא!)⁶¹. [לנקבה: לשנה טובה תכתבי ותחתמי]⁶².
 * משנת תשל"ג, אחרי תפילת ערבית הרבי הי' פונה אל הקהל בעמדו על הבימה, ומברך את כולם **שלש** פעמים בברכת "גוט יום טוב!" ושלש פעמים "לשנה טובה ותחתם!" ובכל פעם הי' הקהל משיב לברכתו⁶³.

קידוש וסעודה לילה הראשון של ראש השנה

* **אלו שאוכלות אצל אחרים – לא לשכוח להדליק נרות יו"ט. לא להתחיל את הקידוש עד אחרי שכל הנשים והבנות הדליקו את הנרות.**

- * שמים את הדבש ואת התפוח(ים) ואת הרימון(ים) על השולחן לפני קידוש [אם הרימון הוא פרי חדש – יכוון עליו כשאומר ברכת "שהחיינו" של קידוש]⁶⁴. שמים על השולחן גם מלח⁶⁵.
 * [לעיל כתבנו שאיש המדליק נרות אינו מברך שהחיינו בהדלקת הנרות. לכן: אשה שעושה קידוש, וכבר בירכה ברכת "שהחיינו" בעת הדלקת הנרות, אינה מברכת עכשיו עוד פעם]⁶⁶.
 * **סדר הקידוש:** אתקינו, יין (בורא פרי הגפן), קידוש (אשר בחר בנו וכו'), זמן (שהחיינו. וכו"ל – אם צריך – לכוון גם על הרימון).
 * **טבילת פרוסת המוציא:** את פרוסת ה"מוציא" טובלים בדבש⁶⁷. [יש אומרים שהרבי טובל את פרוסת ה"מוציא" בדבש (ג"פ) ואחרי זה לוקח פרוסה נוספת וטובלה במלח (גם כן - ג"פ)⁶⁸.
 * **טבילת התפוח בדבש וברכתה:** אחר אכילת פרוסת ה"מוציא" כשיעור, לוקחים תפוח מתוך חותכים אותו⁶⁹, וטובלים את חתיכת⁷⁰ התפוח בדבש (אומרים שהרבי טבל ג' פעמים⁷¹) ומברכים בורא פרי העץ, ומכוונים **שני** דברים: **א.** לפטור **גם** את הרמון בברכה זו⁷², **ב.** לפטור⁷³ **גם** את הקינוח⁷⁴ (dessert) - ואחר הברכה אומרים מיד את ה"יהי רצון וכו'" ורק אח"כ אוכלים מהתפוח⁷⁵.
 * **רימון:** אחרי זה [חותכים ו⁷⁶] אוכלים הרימון⁷⁷.
 * **הסימנים:** במשך הסעודה – אוכלים הראש והמערה (גזר).
 * [בנוגע למאכלים חמוצים או מרים או חריפים – ראה לעיל ב"הכנת המאכלים" בערב החג].

בברכת המזון מוסיפים: 1. יעלה ויבא. 2. הרחמן של יו"ט⁷⁸ 3. הרחמן של ראש השנה.

- א. שכח "יעלה ויבא" ועדיין **לא התחיל** ברכת הטוב והמטיב (דהיינו שלא אמר "ברוך") אומר: "ברוך ... אשר נתן ימים טובים...ברוך אתה ה' מקדש ישראל ויום הזכרון" (ראה בסידור).
 ב. שכח "יעלה ויבא", ו**התחיל** ברכת הטוב והמטיב (דהיינו אפילו אם אמר רק "ברוך") **חוזר** לראש ברכת המזון⁷⁹.

⁵⁷ הקטע לקמן רובו מלוח כולל חב"ד.
⁵⁸ אלף המגן סתקפ"ב סק"י"ט. וראה נ"ג ר"ה פכ"ו ס"ד.
⁵⁹ **קודם קדיש תתקבל** ולא קודם עלינו – ספר המנהגים ע' 60.
⁶⁰ ספר השיחות תרפ"ז ע' 112.
⁶¹ ספר המנהגים ע' 56.
⁶² לקו"ש חכ"ד ע' 300.
⁶³ אוצר מנהגי חב"ד ע' ע.
⁶⁴ ראה האריכות בזה בפ"ת סרכ"ה הערה 11.
⁶⁵ שו"ע אדה"ז סק"ז ס"ח. וראה אוצר מנהגי חב"ד ע' עה-עו.
⁶⁶ ראה כף החיים סתקי"ד סק"י"ב. וראה פ"ת סתקי"ד סכ"א. סרס"ג הערה 162.
⁶⁷ שו"ע אדה"ז סתקפ"ג ס"ד.
⁶⁸ אוצר מנהגי חב"ד ע' עה.
⁶⁹ בשו"ע אדה"ז סימן רו סעיף ג כתב: "המברך על הפרי, וחוזר ממנו ואוכל, לא יחתוך עד אחר הברכה, כדי שיברך על השלם למצוה מן המובחר... ואין לחוש להפסק שהיית החיתוך בין הברכה לאכילה, הואיל והוא צורך אכילה" (וראה גם בסדר ברכת הנהנין פ"ט ס"ב). ושקו"ט בזה **בפ"מ** בנוגע להנהגת הרבי עם התפוח. הכתוב בפנים הוא ע"פ מ"ש באוצר מנהגי חב"ד עמודים עה-פ. ואכ"מ.
⁷⁰ ראה באוצר מנהגי חב"ד ע' עה. פ.
⁷¹ ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' עה.
⁷² וראה התוועדויות תנש"א ע' 323 הערה 66.
⁷³ ראה ספר השיחות תש"ה ע' 4. וראה באוצר מנהגי חב"ד ע' עט מה שצ"ע על מ"ש בספר המנהגים ע' 56 שצריך לכוון שזה לא יפסור. וראה גם ב"התקשרות", ואכ"מ.
⁷⁴ יש אומרים שהחתמה שנותרה אחר האכילה, הרבי שם אותה בקערה של הקאמפאט של סוף הסעודה – אוצר מנהגי חב"ד ע' פ.
⁷⁵ ספר המנהגים ע' 56.
⁷⁶ ראה תורת מנחם חנ"ח ע' 3 הערה 1.
⁷⁷ ספר המנהגים ע' 56.
⁷⁸ אוצר מנהגי חב"ד ע' פד.
⁷⁹ אוצר מנהגי חב"ד ע' פד.

יום הראשון של ראש השנה (יום חמישי בשבוע)

- * טבילה במקוה⁸⁰.
- * הבריאים לא אוכלים לפני התקיעות⁸¹ (לכאן⁸² זה לא כולל נשים, בפרט שהרבה פעמים הן צריכות לחכות לשמוע התקיעות עד אחרי התפילה).
- * [כל הפרטים השייכים לתפילה ביחיד ותפילה בצבור הם במסמך בנפרד].
- * **אבינו מלכנו:** אומרים אבינו מלכנו.
- * **תקיעת שופר:** אחר תפלת שחרית וקריאת התורה וההפטרה - תוקעים בשופר. [כל ההלכות הקשורות לתקיעת שופר הם במסמך בנפרד].
- * **ברכת כהנים:** בסוף תפילת מוסף – ברכת כהנים.
- * **תקיעת שופר עבור אחרים:** התוקע⁸³ עבור **איש (או אנשים)**, והתוקע כבר יצא ידי חובתו בתקיעות אחרות – א' השומעים יברך ויוציא את האחרים. אם הם אינם יכולים לברך, יכול התוקע לברך עבורם (והם יענו אמן). אבל התוקע עבור **אשה (או נשים)**, היא תברך (או אחת עבור כולן), אבל התוקע אינו יכול לברך עבורן. אם אינן יכולות לברך, כדאי להכין דף שיברכו בעצמן, או יתקע בלא ברכה.

הקידוש והסעודה יום הראשון של ראש השנה

- * הנוסח של הקידוש הוא: "תקעו⁸⁴ וגו'" "סברי מרגן וכו'".
- * טובלים את פרוסת ה"המוציא" כמו אתמול.
- * בברכת המזון מוסיפים: 1. יעלה ויבא. 2. הרחמן של יו"ט 31. הרחמן של ר"ה.
- * שכה "יעלה ויבא" בברכת המזון:
- 1. אם עדיין לא התחיל ברכת הטוב והמטיב, אומר "ברוך... אשר נתן ימים טובים... את יום הזכרון".
- 2. אם אמר "ברוך" של ברכת הטוב והמטיב ימשיך בברכת המזון (**ואינו חוזר** לראש)⁸⁵.

במשך היום יום הראשון של ראש השנה

- * אסור להכין שום דבר מיום טוב ראשון ליום טוב שני, ואפילו לא לשבת⁸⁶, (אפילו אם הניחו עירוב תבשילין) וצריכים לחכות עד אחרי צאת הכוכבים⁸⁷.
- * **מבצע שופר:** הולכים לזכות יהודים ב"מבצע שופר"⁸⁸. מי שכבר יצא – ראה לעיל בקטע "התוקע" בנוגע להברכה.

תפלת המנחה יום הראשון של ראש השנה

הסדר הוא: (ניגון אבינו מלכנו) קרבנות, אשרי, ובא לציון, תפלת העמידה של ראש השנה, אבינו מלכנו, לדוד ה' אורי, עלינו (לאבלים או בעלי יארצייט: קדיש, משניות וקדיש).

תשליך יום הראשון של ראש השנה

- * אחר תפלת מנחה ולפני השקיעה הולכים ל"תשליך"⁸⁹.

לילה השני של ראש השנה – יארצייט הרבנית שיינא הי"ד (אחות הרבנית הצדקנית)⁹⁰

- * מותר להתחיל ההכנות לסעודה רק אחרי צאת הכוכבים (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת).

תפלת ערבית של לילה השני של ההג

1. הרבה פעמים, לפני תפלת ערבית הרבי ה' מורה לנגן הניגון "אבינו מלכנו"⁹¹.
2. מתחילים מ"שיר המעלות".
3. **לדוד מזמור:** אחר תפלת העמידה אומרים "לדוד מזמור" (ראה מה שכתוב באתמול בלילה מה שצריך לכוון) ואחרי זה קדיש תתקבל.
4. עלינו לשבח. (לאבלים או בעלי יארצייט: קדיש, משניות וקדיש).
5. הרבי ה' אומר כל הקדישים ביום ב' דר"ה לזכרון גיסתו הרבנית הצדקנית מרת שיינא הי"ד.
6. משנת תשל"ג, אחרי תפלת ערבית הרבי ה' פונה אל הקהל בעמדו על הבימה, ומברך את כולם **שש** פעמים בברכת "גוט יום טוב!" ובכל פעם ה' הקהל משיב לברכתו.

הדלקת הנרות של לילה השני של ההג

- * שמים את הפרי החדש על השולחן לפני הדלקת הנרות (או לובשת בגד חדש), ומכוונת בברכת שהחיינו גם על הפרי (או הבגד). אם אין פרי (או בגד) חדש, מכל מקום מברכת שהחיינו⁹².
- * נוהגין להדליק את הנרות סמוך לקידוש, בכדי לסמוך את ברכת שהחיינו לאכילת הפרי החדש⁹³.
- * הדלקת הנרות היא באמצעות העברה **מאש דולקת**.

⁸⁰ אוצר מנהגי חב"ד ע' ז.

⁸¹ אוצר מנהגי חב"ד ע' ז.

⁸² ראה קיצור שו"ע סקכ"ט סי"ט.

⁸³ ראה נתיבים בשדה השליחות חלק שני פרק ט באריכות כל הפרטים בזה.

⁸⁴ ואין אומרים אלה מועדי גו' גם לא אתקינו כו' - ספר המנהגים ע' 57.

⁸⁵ שידור אדה"ו. אבל בלילה **ב** חזר. וידועה השקו"ט בזה (נתבאר בשער הכולל ע' פ כי ביום מותר להתענות משא"כ בלילה וכו' עיי"ש).

⁸⁶ שו"ע אדה"ו סתק"ז סכ"ג.

⁸⁷ שו"ע אדה"ו סתק"ג ס"ג.

⁸⁸ אג"ק ח"ה ע' יד ובכו"כ שיחות. ראה ב"המבצעים כהלכתם" בתחילת חלק שני.

⁸⁹ סידור. ובארוכה באוצר מנהגי חב"ד ע' קמא ואילך.

⁹⁰ ראה ספר המאמרים תשי"א בתחילתו.

⁹¹ ראה התועדות יום ב' דר"ה תשד"מ (התועדות ע' 27).

⁹² ע"פ שו"ע אדה"ו סת"ר סעיפים ה-ז.

⁹³ מטה אפרים סתקצ"ט ס"ט. ושם מוסיף שלכן אם לובשת בגד חדש, היא יכולה להדליק מיד אחר צאת הכוכבים ואינה צריכה להמתין לקידוש.

* מברכים ב' ברכות: 1. של יום הזכרון. 2. שהחינו.

* **אלו שאוכלות אצל אחרים – לא לשכות להדליק נרות יו"ט. לא להתחיל קידוש עד אחרי שכל הנשים והבנות הדליקו את הנרות.**

קידוש וסעודה של לילה השני של החג

1. שמים את הפרי החדש לפני המקדש, וכשאומר שהחינו בקידוש מסתכל על הפרי ומכוון גם עליו⁹⁴. אם אין פרי חדש מכל מקום מברך שהחינו⁹⁵.
2. הסדר של הקידוש הוא: סברי מרגן וברכת בורא פרי הגפן, אשר בחר בנו, שהחינו.
3. **אכילת הפרי חדש:** מיד אחרי קידוש (לפני נטילת ידיים) אוכלים הפרי חדש (ואין מברכים עוד הפעם שהחינו) ואוכלים ממנו כזית ומברכים ברכה אחרונה רק על הפרי ["בורא נפשות רבות". ואם הפרי משבעת המינים יברך "על העץ ועל פרי העץ" ולא על היין]⁹⁶.
4. אח"כ נוטלים ידים לסעודה.
5. טובלים את פרוסת ה"המוציא" כמו אתמול.
6. התפוח בדבש, הסימנים והרימון לסימנא טבא, אוכלים **רק** בלילה הראשון⁹⁷.
7. בברכת המזון מוסיפים: 1. יעלה ויבא (שכה – ראה אתמול בלילה). 2. הרחמן של יו"ט. 3. הרחמן של ר"ה.

יום השני של ראש השנה (ערב שבת קודש)

- * טבילה במקוה.
- * הבריאים לא אוכלים לפני התקיעות⁹⁸ (לכאו'⁹⁹ זה **לא** כולל נשים, בפרט שהרבה פעמים הן צריכות לחכות לשמוע התקיעות עד אחרי התפילה).
- * אומרים אבינו מלכנו.
- * אחר תפלת שחרית וקריאת התורה וההפטרה - תוקעים בשופר.
- * **יזכור:** כ"ק אדמו"ר הריי"צ הי' אומר "יזכור" בלחש אחר קריאת התורה לפני התקיעות¹⁰⁰ (וכיון שאומרים בלחש, אלה שיש להם הורים אין צריכים לצאת מבית הכנסת).
- * **תקיעת שופר:** התוקע צריך ללבוש בגד חדש עבור ברכת שהחינו (אבל גם אם אין לו בגד חדש מ"מ מברך)¹⁰¹.
- * בסוף תפילת מוסף – ברכת כהנים.
- * התוקע לאחרים – ראה מה שנכתב לעיל ביום הראשון.

הקידוש והסעודה יום השני של ראש השנה

- * הנוסח של הקידוש הוא כמו אתמול ביום.
- * טובלים את פרוסת ה"המוציא" כמו אתמול ביום.
- * בברכת המזון מוסיפים: 1. יעלה ויבא. 2. הרחמן של יו"ט. 3. הרחמן של ר"ה.
- * שכה "יעלה ויבא" בברכת המזון:
 1. אם עדיין לא התחיל ברכת הטוב והמטיב, אומר "ברוך... אשר נתן ימים טובים... בא"י... את יום הזכרון".
 2. אם אמר "ברוך" של ברכת הטוב והמטיב **אינו חוזר** לראש ברכת המזון רק ימשיך לגמור את ברכת המזון¹⁰².

במשך היום יום השני של ראש השנה

* **מבצע שופר:** הולכים לזכות יהודים ב"מבצע שופר" (ראה באתמול).

ההכנות לשבת שובה

- * **שנים מקרא ואחד תרגום:** לזכור להעביר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום לפרשת האזינו.
- * **הכנת המאכלים לשבת:** מי שהניח עירוב תבשילין, מבשל ומכין כל הדברים לשבת **בעוד היום גדול**, דהיינו שיש מספיק זמן לאכול את הדברים עוד לפני כניסת השבת. ולכן, להתארגן באופן שגם הטשאלנט יהי' מבושל ומוכן זמן מה לפני כניסת השבת.

תפלת המנחה יום השני של ראש השנה – ערב שבת קודש

- א. במנחה אין אומרים הודו אבל אומרים פתח אליהו וידיד נפש.
- ב. קרבנות, אשרי, ובא לציון.
- ג. תפלת העמידה של ראש השנה.
- ד. אין אומרים אבינו מלכנו.
- ה. לדוד ה' אורי. עלינו (לאבלים או בעלי יארצייט: קדיש, משניות וקדיש).

⁹⁴ סידור אדה"ז. שו"ע אדה"ז סת"ר ס"ו.

⁹⁵ שו"ע אדה"ז סת"ר סעיפים ה-ז.

⁹⁶ ספר השיחות תש"ה ע' 4. אוצר מנהגי חב"ד ע' פב.

⁹⁷ אוצר מנהגי חב"ד ע' פב.

⁹⁸ אוצר מנהגי חב"ד ע' צ.

⁹⁹ קיצור שו"ע סקכ"ט סי"ט.

¹⁰⁰ אוצר מנהגי חב"ד ע' קו.

¹⁰¹ שו"ע אדה"ז סת"ר ס"ו-ז.

¹⁰² סידור אדה"ז. אבל בלילה **כן** חוזר. וידוע השקו"ט בזה. ראה לעיל הערה 85.

1. **התוועדות:** אם הבעל והבנים הולכים להתוועדות לפני השקיעה (כמבואר להלן בקטע "התוועדות של מוצאי ראש השנה"), **מוכרח להזכיר לנשים ובנות אודות הדלקת נרות שבת קודש בזמן הנכון.**

הדלקת הנרות של ערב שבת שובה

- א. **נרות "שבת שובה":** [יש הנוהגים להדליק בערב יו"ט ו] יש הנוהגים להדליק (אם הניחו עירוב תבשילין) לפני כניסת השבת¹⁰³, "א תשובה ליכט"¹⁰⁴ [למנהג חב"ד מדליקים ג' נרות לשבת שובה¹⁰⁵], ומדליקים אותם/ם עכשיו לפני הדלקת נרות שבת קודש, ושמים אותם/ם ליד הנרות של ש"ק.
 - ב. **נרות שבת קודש:** הדלקת נרות שבת קודש היא 18-23 דקות לפני השקיעה כמו כל ערב שבת (ראה הזמנים בלוח המקומי). אם איחרה – **אסור להדליק הנרות אחר השקיעה** כמו שזה אסור בכל שבת קודש.
 - ג. ההדלקה היא **מאש הדולקת**.
 - ד. מברכים רק ברכה אחת: להדליק נר של שבת קודש.
- * **אלה שאוכלות אצל אחרים – לא לשכוח להדליק הנרות בזמן (18-23 דקות לפני השקיעה)!** [לברר בעוד מועד אצל הרב איפה עדיף להדליק הנרות, אם בביתם או במקום האכילה וכו'].

ההתוועדות של מוצאי ראש השנה קרוב לכניסת השבת

בקביעות כזו כשראש השנה חל בימי חמישי ועש"ק, הנה עד שנת תשמ"ח, הרבי הי' נוהג להתוועד (ולפעמים אפילו נטל ידיים) אחרי תפלת המנחה של יום ב' דר"ה לפני השקיעה (דהיינו לפני כניסת השבת) ואמרו לחיים עד לפני השקיעה [לפעמים היו "פורסים מפה" וכו' אבל אח"כ נוהג זה נפסק]. ניגנו את הניגונים של כל הרביים. אמירת שיחות ומאמר דא"ח. ברכת המזון. חלוקת כוס של ברכה היתה מתקיימת למחרת (לפעמים אחרי ההתוועדות דש"ק בצהריים ולפעמים אחרי ההתוועדות שנגמרה במוצש"ק). אחרי הסתלקות הרבנית הצדקנית, היות והרבי הי' צריך להדליק נרות ש"ק, התוועדות זו לא התקיימה במוצאי החג של ראש השנה אלא במוצש"ק שבת שובה והיתה נקראת "המשך להתוועדות ר"ה". וראה להלן בשבת שובה.

במכתב לפני ראש השנה תשי"א כותב הרבי: סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר: כ"ק אמו"ר הרה"ק הנה המאמר חסידות דיום שני דר"ה הי' ממשיך באמירתו ונכנס בליל מוצאי יו"ט. והטעם - כדי להמשיך ההמשכות דארבעים ושמונה שעות דר"ה בעולם, אשר בכל העינים יהי' נשמע (זיך הערין) ויאיר אור החסידות. ואני בהצעתי, אשר גם כא"א ינהוג כן לחבר שעות דר"ה והתחלת מוצאי ר"ה בלימוד החסידות, ובשביל אשר סללו לנו נשיאינו - יומשך גם לנו בכל עינינו אור החסידות עד למטה מטה. המברך ומתברך בכתיבה וחתומה טובה.

עפ"ז, בזמננו זה, החסידים נוהגים להתוועד בשבת שובה ומתחילים לפני השקיעה וכו' (ראה להלן בשבת שובה בקטע "התוועדות"), אבל מ"מ כמה נוהגים (גם) לחזור מאמר דא"ח עכשיו כנ"ל בהמכתב.

מוצאי החג של ראש השנה (שבת קודש) – והתחלת הימים האמצעים של עשרת ימי תשובה

שבעת ימים כנגד ז' ימי השבוע

* בין ר"ה ליום כיפור ישנם שבעה ימים רצופים, כל שבעת ימי השבוע, כנגד שבעת ימי השבוע שבכל השנה כולה, שבהם נעשה התיקון והשלימות דשבעת ימי השבוע דשנה שעברה, וההכנה לשלימות העבודה דשבעת ימי השבוע דשנה החדשה, יום ראשון כנגד יום ראשון וכו' ושבת שובה כנגד כל השבתות¹⁰⁶.

תהילים

* בעשרת ימי תשובה אומרים תהילים גם בלילה¹⁰⁷.

ליל שבת קודש שבת שובה

תפלת ערבית

- א. מתחילים מ"מזמור לדוד".
- ב. ב"לכה דודי" אומרים "ברנה ובצהלה".
- ג. **שש ההוספות שבתפילת העמידה (המלך הקדוש וכו'):** בתפילת העמידה של ערבית, שחרית, מוסף ומנחה של שבת - צריך לזכור להוסיף **השש הוספות** של "עשרת ימי תשובה". והן: זכרנו לחיים, מי כמוך, המלך הקדוש, וכתוב, ובספר חיים, עושה השלום.
 - שכה¹⁰⁸ "זכרנו", או "מי כמוך", או "וכתוב", או "ובספר" – אם נזכר בתוך אותה הברכה לפני שסיימה אומר במקום שנזכר, אבל לאחר שאמר "ה" שבחתימה - אינו חוזר.
 - אמר (או מסופק אם אמר): "הא-ל הקדוש" ונזכר תוך כדי דיבור, אומר מיד "המלך הקדוש".
 - אמר (או מסופק אם אמר): "הא-ל הקדוש" ונזכר אחר תוך כדי דיבור או כבר התחיל "אתה קדשת", חוזר לראש התפלה.
 - אמר: רק "הא-ל" ועדיין לא אמר "הקדוש" אפילו עבר כדי דיבור יכול לומר "המלך הקדוש" ואין צריך לחזור.

¹⁰³ וידועה השקו"ט בזה. וראה האריכות בזה בפ"ת סתקי"ד סי"ז.

¹⁰⁴ ספר המנהגים ע' 58.

¹⁰⁵ ראה התוועדות תשמ"ב ח"א ע' 67. וראה ספר המאמרים מלוקט ג ע' טז.

¹⁰⁶ ספר השיחות תשנ"ב ע' 20.

¹⁰⁷ ספר המנהגים ע' 20.

¹⁰⁸ בכל הסעיף הזה ראה בלוח כולל חב"ד.

ד. **בברכה מעין שבע - מגן אבות:** אומרים "המלך הקדוש"¹⁰⁹. [אם הש"ץ שכח ואמר "הא-ל הקדוש", אם עדיין לא חתם הברכה חוזר, ואם חתם אינו חוזר¹¹⁰].

סעודת ליל שבת

- * **עירוב תבשילין/לחם משנה:** המנהג הוא לצרף את החלה של העירוב תבשילין בתור לחם משנה אבל אין בוצעין ממנה עד למחר¹¹¹.
- * **המוציא בדבש:** לכא' טובלים פרוסת ה"המוציא" בדבש¹¹² אבל שמים גם מלח על השולחן¹¹³.
- * **תבשיל העירוב תבשילין:** יש האוכלים התבשיל של העירוב תבשילין בסעודת הלילה ויש האוכלים אותו למחרת¹¹⁴.

יום השבת קודש – שבת שובה

תפלת שחרית

- א. **מקוה:** טבילה במקוה.
 - ב. **שיר המעלות אחרי ישתבח.**
 - ג. בתפלת העמידה לזכור ההוספות של עשרת ימי תשובה.
 - ד. לפני מוסף אומרים **אב הרחמים**¹¹⁵.
- * **התוועדות:** הרבי מתוועד בשבת זו.

סעודת שבת (שובה)

- * **הקידוש:** כרגיל בכל שבת.
- * **לחם משנה:** המנהג הוא להניח את החלה של העירוב תבשילין בתור לחם משנה אבל אין בוצעין ממנה ומשאירים אותה לסעודה שלישיית¹¹⁶. (יש לקחת בחשבון, שאם יאכלו הסעודה השלישית בהתוועדות שתקיים בבית הכנסת, ואין שם עירוב, שאז אסור לטלטל העירוב תבשילין לסעודה השלישית, יבצעו את החלה של העירוב עכשיו).

תפלת המנחה

- א. קורין בתורה פרשת "וזאת הברכה".
- ב. אומרים "צדקתך".

התוועדות: כנ"ל, בקטע "התוועדות של מוצאי ראש השנה", הנה בקביעות כזו, עד שנת תשמ"ח, הרבי הי' נוהג להתוועד אחרי תפלת המנחה של יום ב' דר"ה לפני השקיעה. ולמחרת, בסוף ההתוועדות של שבת שובה בצהריים הרבי חילק הכוס של ברכה. אבל לפעמים הרבי התוועד גם במוצ"ש ק שובה, מלפני השקיעה עד שעה מאוחרת בלילה, ובסופה התפלל תפלת ערבית, הבדלה וחלוקה מהכוס של ברכה. עפ"ז יש הנוהגים לערוך התוועדות גם בזמן של רעוא דרעוין של שבת שובה.

ונוהגין **לחזור מאמר דא"ת** ולנגן **הניגונים** של כל הרביים ושל הרב לוי יצחק, ולאחרונה מוסיפים לנגן גם את **הניגונים של הרבי** (אלה שהרבי לימד במשך השנים), דהיינו: 1. צמאה לך נפשי. 2. והיא שעמדה. 3. דרכך אלונינו. 4. אסדר לסעודתא. 5. כי אנו עמך (ששרים ביוה"כ). 6. צמאה לך נפשי... עך טי דורין. 7. שאמיל. 8. רחמנא דעני. 9. אתה בחרתנו. 10. אנעים זמירות. 11. סטאו יא פיטו. 12. הוא אלקינו. 13. כי אנו עמך (השני). 14. האדרת והאמונה. וחוזרים מאמר דא"ת.

מוצאי שבת שובה ראה הזמן בלוח המקומי או בסוף התזכורת

תפלת ערבית

- * **בתפלת שמונה עשרה של ערבית של מוצאי החג:** צריכים לזכור לומר **שמונה** דברים: 1. זכרנו לחיים, 2. מי כמוך, 3. המלך הקדוש, 4. אתה חוננתנו, [שכח אתה חוננתנו – דינו כמו בכל השנה] 5. המלך המשפט, 6. וכתוב, 7. ובספר חיים, 8. עושה השלום.
 - שכח¹¹⁷ "זכרנו", או "מי כמוך", או "וכתוב", או "ובספר" – אם נזכר בתוך אותה הברכה לפני שסיימה אומר במקום שנזכר, אבל לאחר שאמר "ה" שבחתימה - אינו חוזר.
 - אמר (או מסופק אם אמר): "הא-ל הקדוש" ונזכר תוך כדי דיבור, אומר מיד "המלך הקדוש".
 - אמר (או מסופק אם אמר): "הא-ל הקדוש" ונזכר אחר תוך כדי דיבור או כבר התחיל "אתה חונן", חוזר לראש התפלה.
 - אמר: רק "הא-ל" ועדיין לא אמר "הקדוש" אפילו עבר כדי דיבור יכול לומר "המלך הקדוש" ואין צריך לחזור.
 - אמר "מלך אוהב צדקה ומשפט" ונזכר תוך כדי דיבור, אומר מיד "המלך המשפט".
 - אמר "מלך אוהב צדקה ומשפט" ונזכר אחר כדי דיבור, או התחיל לומר "ולמלשינים", או לגמרי שכח "המלך המשפט", גומר תפלתו, וטוב שיתפלל עוד הפעם בתורת נדבה.
- * **ויהי נועם ו-ואתה קדוש:** בקביעות כזו אומרים "ויהי נועם" ו"ואתה קדוש"¹¹⁸.

¹⁰⁹ סידור אדה"ו.

¹¹⁰ ראה הנסמן בהלכות ומנהגי חב"ד (י"ל ע"י בי"ד חב"ד באה"ק) הערה 89.

¹¹¹ ראה האריכות בזה בלקו"ש חט"ז ע' 183 ואילך וש"נ.

¹¹² אוצר מנהגי חב"ד ע' קע.

¹¹³ שו"ע אדה"ו סקס"ז ס"ח. וראה אוצר מנהגי חב"ד ע' עה-עו.

¹¹⁴ ראה האריכות בזה בלקו"ש חט"ז ע' 183 ואילך וש"נ.

¹¹⁵ לוח כולל חב"ד.

¹¹⁶ ראה בארוכה בלקו"ש חט"ז ע' 183 ואילך.

¹¹⁷ בכל הסעיף הזה ראה בלוח כולל חב"ד.

¹¹⁸ ראה בלוח כולל חב"ד. אוצר מנהגי חב"ד ע' קע (משו"ע אדה"ו סרצ"ה ס"ג).

* **קידוש לבנה:** נוהגים שאין מקדשים את הלבנה עד מוצאי יום הכיפורים¹¹⁹.

האיחולים

* האיחול במוצאי ראש השנה הוא: "א גוט יאר"¹²⁰. במשך עשרת ימי תשובה: "א גמר חתימה טובה"¹²¹.

הבדלה

* **הבדלה:** מבדילים כרגיל עם בשמים ונר ואומרים ויתן לך.
* **מלוה מלכה:** אוכלים סעודת מלוה מלכה כמו כל מוצאי שבת קודש.
* **להתארגן עבור מחר:** כי הוא יום התענית (צום גדלי).

צום גדלי' (נדחה) – ג' תשרי

הכנות להתענית

* חולים, מעוברות ומיניקות (דהיינו תוך כ"ד חודש מלידת התינוק, גם אם התינוק הפסיק לינוק) וכו' פטורים/ות מהתענית, אבל לא יתענגו בתענוגים, אלא יאכלו רק מה שהם צריכים לבריאותם¹²².
* מי שקשה להם/ התענית - שיתקשרו לרב בעוד מועד.
* התענית מתחילה בבוקר, מעלות השחר¹²³ (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת).
* לכן, אחרי שהולכים לישון, אפילו אם קמים באמצע הלילה, אסור לאכול. ומ"מ, מי שקשה לו התענית, ויותר קל לו להתענות אם יאכל בבוקר מוקדם, צריך לעשות תנאי (בדיבור) לפני שהולך לישון, שרוצה לקום בבוקר מוקדם לפני עלות השחר לאכול, אבל צריך לסיים האכילה והשתיל לפני עלות השחר¹²⁴.

תפילת שחרית צום גדלי

* **שיר המעלות:** אחר "ישתבח" מוסיפים "שיר המעלות".
* **שמונה עשרה:** בתפלת העמידה מוסיפים כל השבע הוספות של עשרת ימי תשובה, כדלעיל ב"עשרת ימי תשובה". (אם שכח – ראה לעיל בתפלת העמידה של מוצאי שבת קודש).
* **בחזרת הש"ץ:** הש"ץ אומר עננו בין גואל לרופא. [אם שכח עננו: אם נזכר לפני שאמר (ברוך אתה) ה"י"י רופא וכו') חוזר ואומר עננו ורפאנו. אבל אם כבר אמר ה"י"י (שלפני "רופא" או אומר עננו בשומע תפילה ויחתום ברוך אתה ה' העונה¹²⁵ בעת צרה ושומע תפלה. אם שכח גם שם, יאמרה כבירה בפני עצמה אחר שים שלום¹²⁶].
* **סליחות:** אומרים סליחות באמצע תפלת שחרית, אחרי תחנון ("מכל עוונותיו"), ולפני אבינו מלכנו¹²⁷.
* **אבינו מלכנו:** אחר הסליחות אומרים "אבינו מלכנו" הארוך. אומרים "כתבנו" כמו ב"עשרת ימי תשובה"¹²⁸.
* [קוראים בתורה "ויחל", חצי קדיש ואין אומרים הפטרה. ואח"כ אומרים "אשרי ובא לציון וכו'"].
* **התרת נדרים:** מי ששכח לעשות התרת נדרים בערב ראש השנה, יכול להשלים במשך עשרת ימי תשובה¹²⁹.
* **תפלת מנחה צום גדלי**
* **מנחה:** [קוראים בתורה "ויחל" עם הפטרה. אחר הפטרה מחזירין הס"ת לארון קודש וחצי קדיש].
* **עננו:** המתענים¹³⁰ אומרים עננו אחרי "אל תשיבנו" שבברכת "שמע קולנו"¹³¹ לאימרו ונזכר אחרי שאמר ה"ה" (של "ברוך אתה ה' שומע תפלה") ואומר אחרי "אלקי נצור" לפני ה"יהיו לרצון" השני. אם עקר רגליו – אינו חוזר על התפילה).
* הש"ץ אומר "עננו" בין גואל לרופא. [אם שכח עננו: ראה לעיל בשחרית].
* **תחנון, אבינו מלכנו הארוך:** אחר תפלת העמידה אומרים תחנון ו"אבינו מלכנו" הארוך. אומרים "כתבנו" כמו ב"עשרת ימי תשובה".
* **דברי כיבושין:** הרבי נוהג לומר דברי כיבושין אחרי תפלת המנחה¹³².

תפילות דשאר עשרת ימי תשובה

* **שיר המעלות:** אחר "ישתבח" מוסיפים "שיר המעלות".
* **שמונה עשרה:** בתפלת העמידה מוסיפים כל השבע הוספות של עשרת ימי תשובה, כדלעיל ב"עשרת ימי תשובה". (אם שכח – ראה לעיל בתפלת העמידה של מוצאי שבת קודש).
* **אבינו מלכנו:** אומרים אבינו מלכנו הארוך כל יום בשחרית ובמנחה (חוץ מערב יום כיפור או ביום שאין אומרים תחנון – ראה בהערה¹³³).

¹¹⁹ ראה בארוכה אוצר מנהגי חב"ד ע' רמח ואילך.

¹²⁰ אוצר מנהגי חב"ד ע' קנה.

¹²¹ כך כתוב בכ"כ אגרות קודש ושיחות. וראה אוצר מנהגי חב"ד ע' יא. ובריבוי פעמים – ה' לשון קדשו: "א חתימה און א גמר חתימה טובה" וכו'.

¹²² ראה בארוכה בפ"ת בסתק"נ ובהנסמן שם.

¹²³ שו"ע סתק"ד.

¹²⁴ שו"ע תקס"ד. וראה בארוכה בפ"ת על אתר.

¹²⁵ זהו הנוסח הכתוב בלוח כולל חב"ד, אבל ידידי הרה"ג רלו"צ ראסקין שליט"א העיר לי שאולי צ"ל הלשון העונה לעמו ישראל בעת צרה וכו'. ואכ"מ.

¹²⁶ לוח כולל חב"ד.

¹²⁷ מכתב הרבי שנדפס לפני הסליחות של צום גדלי.

¹²⁸ שמעתי מהרב מארלאו ז"ל.

¹²⁹ נסמן בנ"ג פי"ז ס"ה.

¹³⁰ א. מי שאינו מתענה ואוכל כרגיל (חולה ר"ל וכו') אינו אומר עננו. ב. מי ששכח ואלו יותר מכשיעור (שדינו שחייב להמשיך) אומר בעננו "ביום צום התענית הזה". ג. אם

אכל פחות מכשיעור יכול לומר עננו כרגיל. – עי' פסקי תשובות סתקס"ה בתחילתו.

¹³¹ לוח כולל חב"ד.

¹³² לקו"ש ח"כ ע' 352 ועוד.

¹³³ בימים שאין אומרים תחנון (כגון שיש בעל ברית, חתן וכו'), וע"פ השיחה דו' תשרי תשל"ה, שאין אומרים אבינו מלכנו.

ו' תשרי - יום הסתלקות הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה – אמו של הרבי

* הרבי נוהג להתפלל לפני העמוד ולהתוועד ביום זה ובדרך כלל (כשחל בחול) גם עורך סיום מסכת¹³⁴. לכבוד ו' תשרי מצו"ב מכתב מהרבנית חנה ע"ה למשפחתנו

ב"ה [אייר תשכ"ב]

משפחת גארעליק הנכבדה יחיו
שלום וברכה!
המכתב והתמונות קבלתי במועד. תודה.
הילדים נעימים ויפים תקבלו מהם רב נחת בכל הפרטים
כחפצכם. לוי יצחק בלי עה"ר [עין הרע] א גאנצער בחור.
בברכת כל טוב אסיים.
ד"ש והצלחתכם
חנה שניאורסאהן
ד"ש ואיחולים טובים להעלמה מאזנער

Handwritten Hebrew text, likely a letter from the Rebbe's mother-in-law, Chana, to the family. The text is written in cursive and includes a signature at the bottom.

בברכת כתיבה וחתימה טובה ולשנה טובה ומתוקה, ושנזכה תיכף ומיד להתגלות מלכנו מלך המשיח

לוי יצחק גרליק

Rabbigarelik@sichos.online

Times for Rosh Hashono 5785

(from Luach Colel Chabad and Chabad.org)

These times are **for N.Y. area ONLY**:

Parshas Nitzovim Vayelech

Candle lighting Erev Shabbos Kodesh: 6:25 pm.

Sof Zman Krias Shma: 9:45 am. Motzoei Shabbos: 7:25 pm

Rosh Hashono Candle lighting on Erev Yom Tov: 6:17 pm

Tzeis Hakochovim the first night of Yom Tov: 7:03 pm

First day Rosh Hashono: Honeitz Hachama: 6:56 am

Sof Zman Krias Shma: 9:47 am

Shkia: 6:34 pm

Tzeis Hakochovim: 7:15 pm

Second Day: of Rosh Hashono:

Honeitz Hachama: 6:56 am. Sof Zman Krias Shma: 9:47 am

Candle lighting **Erev Shabbos Shuva**: 6:14 pm

Shkia second day of Yom Tov: 6:32 pm

Shabbos Shuva Sof Zman Krias Shma: 9:48 am

Shkia: 6:30 pm. Motzoei Shabbos: 7:11 pm

Tzom Gedalia: Alos Hashachar (fast starts): 5:32 am. Fast ends: 6:57 pm

¹³⁴ ספר המנהגים ע' 88.

מלך בשדה

ומראה פנים שוחקות
לכולם